

Ks. Marcin PRUDACZUK*

KOŚCIÓŁ I RODZINA WZAJEMNYM DOBREM DLA SIEBIE W ŚWIETLE ADHORTACJI *AMORIS LAETITIA*

Treść: Wstęp; 1. Posłannictwo Kościoła wobec rodziny; 2. Rodzina w życiu i misji Kościoła; 3. Płaszczyzny działania Kościoła i rodziny w osiągnięciu wzajemnego dobra; Zakończenie; Streszczenie; Summary: The Church and the family a mutual good for yourself based on *Amoris laetitia* adhortations, Bibliografia

Słowa kluczowe: Kościół, rodzina, posłannictwo, dobro, działalność zbawcza, powołanie.

Key words: Church, mission, best for your family, salvation, calling.

Wstęp

Z nauczania papieża Franciszka oraz jego poprzednika Jana Pawła II dowiadujemy się jak ważną rolę do spełnienia ma rodzina chrześcijańska w życiu i posłannictwie Kościoła a także, jaką rolę w życiu rodziny pełni Kościół. Te dwie instytucje łączą więzy, które sprawiają, że Kościół nie mógłby właściwie funkcjonować bez rodziny a rodzina bez uczestnictwa w życiu Kościoła. Rodzina jest do tego stopnia wpisana w tajemnicę Kościoła, że staje się na swój sposób, uczestnikiem Jego zbawczego posłannictwa (zob. FC 49). Natomiast w pełniejszym wymiarze, rodzinę postrzegamy jako wspólnotę wierzącą i ewangelizującą, przez co jej członkowie zobowiązują się do zachowywania i przekazywania wiary oraz do

---

*Autor, urodzony w 1990 roku, pochodzi z parafii pw. Podwyższenia Krzyża św. w Żeszczyńce. Wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego diecezji siedleckiej w 2009 roku. Świecenia presbiteratu przyjął sześć lat później. Jako neoprezbiter pracował w parafii pw. Św. Jana Chrzciciela w Parczewie. Jest doktorantem na specjalności Duszpasterstwo rodzin w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II.

życia nią na każdy dzień¹. Rodzina winna również tworzyć wspólnotę z Bogiem, gdyż ze względu na sakramentalny charakter małżeństwa, staje się ona domowym sanktuarium, tzn. miejscem wzajemnego uświęcania wszystkich jej członków. To właśnie w rodzinie człowiek uczy się dostrzegać w bliźnim jego godność i dziecięctwo Boże².

Podstawowym wyzwaniem stawianym współczesnemu człowiekowi jest to, aby poznał jaką misję do zrealizowania ma zarówno Kościół jak i rodzina³. Niestety, obraz właściwego postrzegania tych dwóch instytucji zakłócony jest kryzysem, dotyczącym zarówno Kościół jak i rodzinę, poprzez świadome odrzucanie przez człowieka Bożego planu zbawienia. Taki stan rzeczy motywuje do postawienia pytań: czy nauczanie i posługa Kościoła ma wpływ na właściwe funkcjonowanie rodziny? oraz na ile świadomie małżonkowie i rodzice uczestniczą w życiu i misji Kościoła? Autor artykułu, podejmując próbę odpowiedzi na postawione pytania, przedstawi je według następującego porządku: *Posłannictwo Kościoła wobec rodziny*, *Rodzina w życiu i misji Kościoła* oraz *Płaszczyzny działania Kościoła i rodziny w osiągnięciu wzajemnego dobra*.

1. Posłannictwo Kościoła wobec rodziny

Kościół jako wspólnota ludu Bożego pomaga wiernym w dążeniu do doświadczania obecności Boga. Pragnieniem Kościoła jest głoszenie Chrystusa i realizacja modlitwy arcykapłańskiej przede wszystkim w odniesieniu do życia małżeńskiego i rodzinnego, która brzmi: *Nie tylko za nimi proszę, ale i za tymi, którzy dzięki ich słowu będą wierzyć we Mnie... Oby się tak zespolili w jedno, aby świat poznał, żeś Ty Mnie posłał i że Ty ich umiłowałaś, tak jak Mnie umiłowałaś* (J 17, 20-21, 23). Zjednoczenie, o którym mówi Chrystus, jest obrazem miłości Boga ku człowiekowi oraz wypełnieniem zamysłu Boga Stwórcy. Realizuje się ono również przez uczestnictwo w miłości, jaka *znajduje swoje ostateczne wypełnienie w Jezusie Chrystusie, Oblubieńcu, który miłuje ludzkość i oddaje się jej jako Zbawiciel, jednocząc ją w swoim ciele* (FC 13)⁴.

Kościół poczuwając się do odpowiedzialności za realizację funkcji Chrystusa, a jest to funkcja prorocka, kapłańska i królewska, pragnie wypełniać swoje posłannictwo przez głoszenie Słowa Bożego, posługę sakramentalną oraz służbę człowiekowi⁵. Dlatego Kościół

¹ Konferencja Episkopatu Polski, *Dyrektorium Duszpasterstwa Rodzin*, p. 51, Warszawa 2003, s. 40.

² K. Wojacek, *Małżeństwo doświadczenie obdarowania*, Opole 2001, s. 65.

³ Zob. G. Łęcicki, *Małżeństwo i rodzina w nauczaniu oraz doświadczeniu Kościoła*, Sandomierz 2011, s. 145-146.

⁴ Por. M. Olszewski, *Duszpasterstwo parafialne w świetle programów duszpasterskich Episkopatu Polski 1967-2000. Studium teologiczno-pastoralne*. Białystok 2005, s. 50-56.

⁵ Por. R. Kamiński, W. Przygoda, M. Fiałkowski, *Leksykon teologii pastoralnej*, Lublin 2016, s. 399.

staje przed trudnym wyzwaniem, aby już w rodzinie dokonywało się pierwsze głoszenie Słowa Bożego, mające swój początek we wspólnym czytaniu Pisma Świętego, wyjaśnianiu domownikom Ewangelii oraz ukazywaniu miłości płynącej z Jej przyjęcia. Kościół wychodzi również z darem wprowadzania członków rodziny w życie sakramentalne. Szczególną uwagę zwraca się na sakramenty inicjacji chrześcijańskiej, a są to sakramenty: chrztu, bierzmowania oraz Eucharystii (por. KKK 1212). Innym obowiązkiem wynikającym z powołania rodziny chrześcijańskiej do wspólnoty Kościoła jest dawanie świadectwa wiary. Wszyscy członkowie rodziny winni uczestniczyć w rozwoju wiary przez otwieranie się na przyjęcie łask płynących z sakramentów, jak również podejmowanie próby sprostania obowiązkom z nich wynikających. W wypełnianiu posłannictwa Kościoła wobec rodziny jest również dążenie do budowania wspólnoty rodzinnej przez wspólną modlitwę, która powinna prowadzić do pogłębienia wiary (EG 21)⁶.

Na realizację funkcji Chrystusa w małżeństwie i rodzinie zwraca uwagę Jerzy Grześkowiak stwierdzając, że *Małżonkowie chrześcijańscy mocą chrztu wszczępieni w Chrystusa: Proroka, Kapłana i Króla, oraz mocą sakramentu małżeństwa włączeni jako oblubieńcza więź i miłość Chrystusa z Kościołem, są w specyficzny sposób uzdolnieni i zobowiązani do wykonywania funkcji właściwych całemu Kościołowi*⁷. To właśnie w Kościele rodzina odkrywa swoją tożsamość, jak również świadomość swojego posłannictwa. Kościół ze swojej natury jest powszechny, przez co angażuje się w działalność misyjną⁸. Rodziny włączając się w to dzieło powinny dążyć do uświęcenia siebie i świata (zob. KK 31-34)⁹.

Ważnym wyzwaniem dla Kościoła są również problemy, z którymi borykają się rodziny. Ojcowie synodalni w adhortacji apostołskiej *Amoris laetitia* zwracają uwagę na różnorodność napotykaných problemów doświadczanych przez rodziny żyjące w świecie. Najczęstszym problemem jest wybujały indywidualizm, który wpływa na osłabianie więzi rodzinnych oraz na postawy zamknięcia i osamotnienia członków rodziny (zob. AL 33). Rolą Kościoła jest dostrzeganie tych problemów oraz wychodzenie z odpowiednimi

⁶ Por. P. Kurzela, *Bóg jest miłością. Powołanie człowieka do życia we wspólnocie miłości*, Katowice 2007, s. 73-76.

⁷ Por. Cz. Krakowiak, *Funkcja kapłańska rodziny – liturgia domowa*, [w:] *Rodzina jako Kościół domowy*, red. A. Tomkiewicz, W. Wieczorek, Lublin 2010, s. 245-264; W. Przygoda, *Funkcja królewska rodziny – apostołat w rodzinie i przez rodzinę*, [w:] *Rodzina jako Kościół domowy*, s. 281-292; K. Wolski, *Funkcja prorocka rodziny – katecheza w rodzinie*, [w:] *Rodzina jako Kościół domowy*, s. 293-304; J. Grześkowiak, *Misterium małżeństwa*, Poznań 1996, s. 262.

⁸ Zob. T. Jaklewicz, *Filary wiary. Dom i ojczyzna*, „Gość Niedzielny” nr 46 (2006), s. 31.

⁹ Por. Z. Zaremski, *Apostołat rodziny naglącą potrzebą Kościoła*, [w:] *Duszpasterstwo w Polsce: 50 lat inspiracji Soboru Watykańskiego II*, red. M. Fiałkowski, Lublin 2015, s. 161-182; W. Przygoda, *Apostołat rodziny wobec współczesnych wyzwań społeczno-kulturowych*, [w:] *Matrimonio et familiae. Z problematyki małżeństwa i rodziny*, red. P. Landwójtowicz, Opole 2016, s. 79-98; T. Cuber, *Apostołat rodziny chrześcijańskiej w świetle dokumentów kościoła współczesnego 1965-2013. Studium teologiczno-pastoralne*, Sandomierz 2013, s. 406-414.

propozycjami ich przewyższania. Roztaczana opieka nad członkami rodziny powinna zapobiegać dokonywaniu niewłaściwych życiowych wyborów (por. AL 33).

Kościół ma świadomość rangi ważności wspólnoty, którą powinna tworzyć rodzina. Ojciec święty Franciszek zwraca uwagę na to, że *Dobro rodziny ma kluczowe znaczenie dla przyszłości świata i Kościoła* (AL 31). Przeszkodą w budowaniu trwałych relacji rodzinnych może być współczesny styl funkcjonowania osób tworzących rodzinę, które często na pierwszym miejscu stawiają konsumpcyjny styl życia. Dlatego papież Franciszek dostrzegając problemy rodziny wskazuje obszary, w których Kościół jako wspólnota może im pomóc. Jedną z takich płaszczyzn pomocowych, które wymienia papież, jest nauka wzrastania w miłości. Tego typu pomocy potrzebują rodziny, które są na początku realizacji wybranej drogi życia. To wtedy powinna być podjęta próba budowania rodziny według wiary przekazanej przez rodzinę pochodzenia. Rodzinę taką należy objąć troską duszpasterską i ukazać jej w jaki sposób kształtować prawidłowe postawy życiowe jej członków, weryfikowane przez prawidłowo uformowane sumienie (por. AL 37).

Biorąc pod uwagę sytuację współczesnych małżeństw i rodzin Kościół powinien dostrzegać potrzebę pastoralnej odnowy wspólnot parafialnych. Dzięki decyzjom podjętym w odpowiednim czasie, członkowie parafii będą mogli wyjść z propozycją adekwatnej pomocy wobec aktualnych wyzwań i nieść ją małżonkom i rodzicom (por. EG 28). Cennym posłannictwem Kościoła, jak zauważa papież Franciszek, jest *oferowanie przestrzeni towarzyszenia i poradnictwa w kwestiach związanych z rozwojem miłości, przewyższania konfliktów i wychowywania dzieci* (AL 38). Oprócz tego istotna jest organizacja spotkań małżeńskich dla rodzin z sąsiedztwa, rekolekcji dla małżonków, konferencji tematycznych związanych z problematyką małżeńsko-rodzinną, które mogą przyczynić się do rozwoju wiary i umacniania więzi rodzinnych¹⁰. Dobrze zaplanowana i systematyczna pomoc rodzinom wymaga odpowiedniego przygotowania osób, które swoim zaangażowaniem odpowiedzą na aktualne potrzeby rodziny.

W niesieniu pomocy rodzinie należy dostrzec wieloaspektowość posłannictwa Kościoła. Nie może się ono ograniczać tylko do narzucenia wymagań, które małżonkowie i rodzice mają bezwzględnie wykonywać. Należy wziąć pod uwagę wyjście z propozycjami adekwatnymi do przeżywanej sytuacji przez konkretnych małżonków i rodziców, pamiętając, że są małżeństwa pragnące odnajdywać ducha rodzinnego we wspólnotach kościelnych działających w parafii (por. AL 34)¹¹.

¹⁰ Zob. M. Polak, *Misyjny dynamizm duszpasterstwa rodzin*, [w:] *Towarzyszyć małżeństwu i rodzinie*, red. J. Goleń, Lublin 2017, s. 183.

¹¹ J. Goleń, *Umocnienie duszpasterstwa rodzin w parafii*, [w:] *Towarzyszyć małżeństwu i rodzinie*, dz. cyt., s. 189–190.

2. Rodzina w życiu i misji Kościoła

Odnosząc się do płaszczyzn działania rodziny i Kościoła, te dwie instytucje postrzegane są często jako *połączone naczynia*. Takie podejście wynika również z nauczania papieskiego, przedstawionego w posynodalnej adhortacji apostolskiej *Amoris laetitia*, gdzie papież Franciszek stwierdza, że *radość miłości przeżywanej w rodzinach jest także radością Kościoła, a pragnienie rodziny jest stale żywe, zwłaszcza wśród ludzi młodych i motywuje Kościół* (AL 1). Należy podkreślić, że to właśnie w rodzinie człowiek otrzymuje pierwsze doświadczenie Kościoła¹², ponieważ to rodzice stają się pierwszymi nauczycielami wiary (AL 16). Rodzina jest również najmniejszą komórką życia społecznego. To od jej trwałości i siły zależy poziom duchowy i moralny społeczeństwa i narodu¹³.

Rodzina potrzebuje obecności Kościoła i ceni sobie Jego pomoc we wzajemnym wzrastaniu. Podejmując refleksję nad rodziną, warto wskazać na jej podstawowe zadania, o których mowa jest w adhortacji apostolskiej Jana Pawła II *Familiaris consortio*. Należą do nich: tworzenie wspólnoty osób, służba życiu, udział w rozwoju społeczeństwa oraz uczestnictwo w życiu i posłannictwie Kościoła (FC 17).

To Bóg wskazał na małżeństwo jako na prototyp przymierza między sobą a narodem wybranym, które zostało zawarte na Synaju, a potem dopełnione i zrealizowane w Chrystusie (por. KKK 1612). Katechizm Kościoła Katolickiego ukazuje specyfikę tej wspólnoty, a mianowicie, że jest to *Głęboka wspólnota życia i miłości małżeńskiej, ustanowiona przez Stwórcę i unormowana Jego prawami, zawiązuje się przez przymierze małżeńskie.... Sam bowiem Bóg jest twórcą małżeństwa* (KDK 48). *Powołanie do małżeństwa jest wpisane w samą naturę mężczyzny i kobiety, którzy wyszli z ręki Stwórcy* (nr 1603). Małżeństwo chrześcijan jest więc znakiem szczególnej obecności Boga w życiu dwojga ludzi łączących się nierozzerwalnym węzłem. Zaślubieni stają się obrazem miłości Boga względem człowieka, która najpełniej objawiła się w Chrystusie i w Nim znalazła ostateczne urzeczywistnienie¹⁴.

¹² Por. J. Grzeškowiak, *Podstawowe funkcje kościoła w życiu rodziny*, dz. cyt., s. 44.

¹³ Nauczanie Kościoła współczesnego dotyczące rodziny ukazuje, że stanowi ona nie tylko dobro ludzkości, ale odnosi się również do dobra eklezjalnego. Rodziny tworzące wspólnotę Ludu Bożego stanowią podmiot ewangelizacji a „sakramentalne małżeństwo i rodzina, podobnie jak Kościół, same są rzeczywistością, w której człowiek znajduje przestrzeń spotkania z Bogiem”. Dlatego wzajemne podobieństwo i zależności jakie zachodzą pomiędzy Kościołem a rodziną chrześcijańską określa się „Kościółem domowym”. Zob. M. Fiałkowski, *Rodzina jako Kościół domowy*, [w:] *Duszpasterstwo rodzin. Refleksja naukowa i działalność pastoralna*, red. R. Kamiński, G. Pyżlak, J. Goleń, Lublin 2013, s. 703-704.

¹⁴ Por. J. Miras, J.I. Boñares, *Małżeństwo i rodzina. Wprowadzenie teologiczne*, B. Jakubowski (Przeł.), Poznań 2009, s. 11-19.

Rodzina winna być również otwarta na przekazywanie życia i wychowanie potomstwa, które jest przedłużeniem miłości małżeńskiej i najpiękniejszym darem Bożym. Spełniając tę misję małżonkowie przez rodzenie, współuczestniczą w tajemnicy przekazywania obrazu i podobieństwa Bożego z człowieka na człowieka. Życie ludzkie posiada bowiem nienaruszalną wartość i najwyższą godność, zwłaszcza z tego względu, iż każda ludzka istota została stworzona przez Boga z miłości i do miłości oraz powołana do uczestnictwa w Jego wiecznym życiu¹⁵. To na rodzinie spoczywa odpowiedzialność służby życiu i jego obrony od pierwszej chwili poczęcia aż do momentu naturalnej śmierci. Rodzicielstwo jest ogniwem rozwoju ludzkości i Kościoła, jest zadaniem powierzonym przez Boga, czyli powołaniem Bożym¹⁶.

Rodzina realizuje zadanie udziału w rozwoju społeczeństwa otwierając się na inne rodziny i na społeczeństwo. Jest ona wspólnotą podstawową, bez niej nie może zaistnieć żadna inna wspólnota ludzka. To, co człowiek wynosi z rodziny, to jako obywatel wnosi również do życia społecznego, narodowego i państwowego. Rodzina stanowi *narzędzie humanizacji i personalizacji społeczeństwa* poprzez podtrzymywanie w człowieku świadomości godności własnej osoby, wzbogacanie go człowieczeństwem i włączanie w społeczeństwo (por. FC 68). Warto również zauważyć, że posłannictwo rodziny w Kościele powinno być zgodne z charakterem wspólnotowym, a więc rodzice i dzieci powinni wspólnie odkrywać znaczenie godności i misji rodziny, aby stawała się ona tym, czym jest w porządku stworzenia i powołania (por. FC 17).

Misją Kościoła, w którą wpisują się zadania postawione rodzinie, jest tworzenie więzi z Chrystusem. Miłość chrześcijańskich małżonków jest znakiem miłości, która łączy Chrystusa z Kościołem opartej na bezinteresownym darze z siebie. Gdy analizujemy rzeczywistość współczesnej rodziny, to widzimy w niej radości i smutki, które często są odbiciem sytuacji całego Kościoła. Dlatego rodzina powinna być środowiskiem dynamicznego rozwoju ukierunkowanego na płodność, tworzenie więzi oraz wzrastanie w miłości. Ten dynamizm winien przenikać również wspólnotę Kościoła. Poprzez służbę życiu każda rodzina chrześcijańska winna przeciwstawiać się przymuszaniu do antykoncepcji, sterylizacji czy nawet aborcji. Posiadanie dzieci oraz bycie otwartym na życie jest źródłem błogosławieństwa dla całego Kościoła (AL 42)¹⁷.

¹⁵ Por. S. Jasionek, *Godność osoby ludzkiej*, „Rocznik Wydziału Pedagogicznego Wyższej Szkoły Filozoficzno-Pedagogicznej”, Kraków 2004, s. 207-227.

¹⁶ Por. K. Majdański, *Wspólnota życia i miłości. Zamyśl Boży o małżeństwie i rodzinie*, Łomianki 2001, s. 267-282; S.H. Gookin, D. Gookin, *Rodzicielstwo*, A. Owsiak, G. Górnicka, O. Kwiecień-Maniewska (Tłum.), Gliwice 2007, s. 32-36.

¹⁷ Por. A. Kiciński, M. Opiela, *Katolickie wychowanie dziecka*, Lublin 2016, s. 40.

Kolejnym obszarem, który winien motywować rodzinę i Kościół do konkretnego działania jest walka z samotnością. Może być ona spowodowana brakiem odniesienia do Boga, ale również trudnościami w nawiązaniu relacji z drugim człowiekiem. Wielkim osiągnięciem Kościoła byłoby doprowadzenie do ograniczenia poczucia samotności przez członków rodziny (por. AL 43). To w rodzinie powinien być ukazywany ideał troski o każdego człowieka, od poczęcia aż do naturalnej śmierci¹⁸. Dlatego dla Kościoła cenne jest również świadectwo rodzin okazywane wobec osób niepełnosprawnych. Doświadczenia rodziny z osobą niepełnosprawną przeżywane we wzajemnej miłości do siebie i Boga są cennym świadectwem dla Kościoła, które należy traktować jako dar wierności wobec życia. Postawy rodzin chrześcijańskich wobec takich sytuacji są działaniem misyjnym, ukazującym żywą miłość do Boga i człowieka (zob. DDR 68)¹⁹.

Rodzina winna wypełniać swoją misję i powołanie przede wszystkim jako *Kościół domowy*. Święty Jan Paweł II w *Liście do rodzin* wyraźnie wskazywał że *Cały Kościół powszechny, a w nim każdy Kościół partykularny staje się oblubienicą Chrystusa poprzez 'Kościół domowy'* (LdR 19). Należy zwrócić uwagę, że często to właśnie rodzina dociera z pomocą do ludzi będących z dala od Kościoła. To rodzina chrześcijańska może być znakiem i wyzwaniem dla innych rodzin, które jeszcze nie wierzą, albo które już zatraciły wiarę i oddaliły się od Kościoła (zob. FC 54).

3. Płaszczyzny działania Kościoła i rodziny w osiągnięciu wzajemnego dobra

W nauczaniu i działalności Kościoła nadrzędnym celem jest zbawienie człowieka. Z tego celu Kościół nie może zrezygnować a wręcz konieczne jest, aby urzeczywistniał się On w świecie przez realizację misji w odniesieniu do rodziny. Dlatego papież Franciszek w posynodalnej adhortacji apostolskiej *Amoris laetitia* naucza, że *Kościół jest rodziną rodzin, która buduje się swoim wzajemnym dobrym świadectwem życia* (AL 87). Zatem, każde małżeństwo na mocy przyjętego sakramentu winno stawać się dobrem dla wspólnoty Kościoła. Warto więc wskazać na płaszczyzny, które mogą stać się cennym darem oddziaływania rodziny i Kościoła.

Pierwszą płaszczyzną, na którą należałoby zwrócić uwagę to troska Kościoła o dobro małżeństw, która winna przejawiać się już na etapie przygotowania do życia małżeńskiego i rodzinnego. Podczas spotkań z narzeczonymi należy podejmować tematykę dotyczącą

¹⁸ Konferencja Episkopatu Polski, *W trosce o człowieka i dobro wspólne*, p. 12, Warszawa 2012, s. 20-21.

¹⁹ Por. A. Kiciński, *Duszpasterstwo rodzin z niepełnosprawnością*, [w:] *Duszpasterstwo rodzin. Refleksja naukowa i działalność pastoralna*, s. 546-564.

przymiotów małżeństwa, którymi są jedność, wierność oraz nierozzerwalność²⁰. Ważną z płaszczyzn w osiągnięciu wzajemnego dobra Kościoła i rodziny jest dbałość o tworzenie jedności z Chrystusem. Jedność ta opiera się na chrzcie św., który jest momentem narodzin w życiu człowieka wiary danej od Boga. Jedność ta odnosi się również do małżeństwa i winna być odzwierciedleniem jedności, jaką Kościół obdarowany został przez Chrystusa. To On oddał swoje życie dla jedności Kościoła, aby wszyscy w nim *stanowili jedno* (por. J 17,11). Św. Hilary pisząc o Kościele zwracał uwagę, że *Kościół jest wielką rodziną, owczarnią odnalezioną i przyniesioną na ramionach Zbawiciela do jednej owczarni*²¹. Podstawowym dobrem dla Kościoła i rodziny winno być uczenie się takiej postawy jedności od Chrystusa²².

Papież Franciszek, odnosząc się do jedności małżeństwa w posynodalnej adhortacji apostolskiej *Amoris laetitia*, zwrócił uwagę na potrzebę uczenia się pogłębionej *kerygmy* przejawiającej się nie tylko w posłuszeństwie doktrynie Kościoła katolickiego, ale przede wszystkim w realizacji jej w życiu małżonków i rodziców (por. AL 58). W ten sposób, mogą oni świadczyć o szczególnym wydarzeniu, które dokonało się na Krzyżu i ma charakter odkupieńczy i zbawczy. Dlatego jedność rodziny z Chrystusem winna wyrażać się w pielęgnowaniu nierozzerwalnego charakteru małżeństwa chrześcijańskiego. Święty Jan Paweł II podkreślał, że w zamyśle Bożym wyrażonym w objawieniu: *Bóg chce nierozzerwalności małżeństwa i daje ją jako owoc, jako znak i wymóg miłości absolutnie wiernej, którą On darzy człowieka i którą Chrystus Pan żywi dla swego Kościoła* (FC 20). Człowiek wierzący winien uczyć się trwać w takiej miłości.

Następną płaszczyzną działania dla wzajemnego dobra Kościoła i rodziny jest życie i rozwój *Kościoła domowego*. W nauczaniu Kościoła rodzina ma wymiar teologiczny i oparta jest na przymierzu z Bogiem²³. Przymierze to pozwala, aby małżonkowie wzajemnie się sobie oddawali i przyjmowali (por. KDK 48). Taki rodzaj miłości i oddania sprawia, że małżonkowie są *zakorzenieni* w Chrystusie, dzięki czemu oddają się sobie i Kościołowi we wzajemnej służbie. Ludzie tworzący Kościół, od początków Jego istnienia, gromadzili się w domach, doświadczając w ten szczególny sposób obecności Boga. We współczesnych czasach rodziny również czerpią wiele radości, gdy zapraszają Chrystusa do swojego domu, gdzie zasiada On wraz z rodziną przy jednym stole (zob. AL 15). Taka

²⁰ Zob. G. Pyżlak, *Duszpasterstwo rodzin wobec młodych małżeństw*, [w:] *Matrimonio et familiae. Z problematyki małżeństwa i rodziny*, s.100.

²¹ E. Stanula, *Hilariańska symbolika małżeństwa i rodziny w komentarzu do Ewangelii św. Mateusza*, [w:] *Kościół Rodzina Wychowanie*, red. P. Boryszewski, A. Szwałkajzer-Wołek, Warszawa 1998, s. 207.

²² Por. P. Jaskóła, *Jedność Kościoła i całej ludzkości*, „Roczniki Teologiczne” T. 52, z. 7 (2005), s. 157-168.

²³ M. Wedziuk, *Kościół Rodzina Media*, Warszawa 2013, s. 28.

wspólnota oparta jest na obecności Boga, słuchaniu Słowa Bożego i wzajemnej modlitwie za cały Kościół. Jezus zaś obdarowuje rodzinę pomocą i daje jej siłę dla tworzenia przymierza małżeńskiego, jako Kościoła domowego poprzez dar Eucharystii (por. AL 318)²⁴. Warto również zauważyć, że małżeństwo jest wspólnotą osób (communio personarum), powstającą, trwającą i dojrzewającą do pełni człowieczeństwa poszczególnych jej członków, na zasadzie wzajemnego obdarowywania się sobą²⁵.

Ważną płaszczyzną działania Kościoła i rodziny w osiągnięciu wspólnego dobra jest działalność oparta na czerpaniu ze wzajemnego doświadczenia. Działalność duszpasterzy winna opierać się na zrozumieniu rzeczywistości, za którą ponoszą odpowiedzialność. Papież Franciszek w posynodalnej adhortacji apostolskiej *Amoris laetitia* kładzie nacisk na to, aby przez odpowiednie nauczanie Kościoła, małżeństwo było przez ludzi postrzegane jako atrakcyjne i pożądane. Dlatego wspólnie podjęte działania osób duchownych i świeckich powinny dążyć do przyjmowania współczującej postawy wobec ludzi słabych, ale także do motywowania ich do miłości, zaangażowania oraz wielkoduszności (por. AL 40). Kościół niesie dar miłosierdzia Bożego każdemu człowiekowi i wyjaśnia jego znaczenie²⁶.

We współczesnych czasach w odniesieniu do małżeństwa sakramentalnego należy ukazywać także obowiązek dbałości o nierozzerwalność małżeństwa. Nie powinno się tego przymiotu ukazywać jako ciężaru, ale jako dobrowolny dar dla drugiej osoby. Pozytywne świadectwo życia małżonków winno stanowić siłę Kościoła w duszpasterstwie rodzin. Wtedy również życie Ewangelią i jej głoszenie może motywować inne rodziny do wyboru takiej drogi życia. Wspólnie podjęte działania mogą pomóc przyszłym małżeństwom odkryć bogactwo i siłę jego chrześcijańskiego charakteru²⁷.

Zakończenie

Należy zauważyć, że płaszczyzny działalności Kościoła wobec rodziny chrześcijańskiej i udziału rodziny w życiu Kościoła wzajemnie się przenikają. Zaufanie jakim małżeństwa i rodziny obdarzają Kościół sprawia, że stają się oni dla siebie darem i potrafią się wza-

²⁴ Por. K. Majdański, *Wspólnota życia i miłości. Zamysł Boży o małżeństwie i rodzinie*, Łomianki 2001, s. 373-382.

²⁵ Por. E. Sienkiewicz, „*Communio personarum*” jako środowisko realizowania się osoby, „Zeszyty Naukowe KUL”, 2003, nr 1/2, s. 21-31; T. Styczeń SDS, *Kościół świata kościołem rodziny*, „Zeszyty Naukowe KUL”, R. 24:1981, nr. 2-4, s. 5.

²⁶ Por. S. Wronka, *Sens i znaczenie Bramy Miłosierdzia*, [w:] *Miłosierdzie w praktyce duszpasterskiej: referaty z sympozjum w Sanktuarium Bożego Miłosierdzia*, Kraków-Łagiewniki, 7 kwietnia 2016 r., s. 23-44.

²⁷ M. Czachorowski, *Spór o nierozzerwalność małżeństwa: analiza filozoficzna*, Lublin 2009, s. 51-52; por. J. Krajczyński, *Nierozzerwalność małżeństwa w doktrynie i ustawodawstwie Kościoła*, [w:] *Jus Matrimoniale: ze studiów nad kościelnym prawem małżeńskim*. T. 9 (2004), s. 47-86.

jennie uzupełniać. Podejście takie jest szczególnie ważne, gdy we współczesnym świecie mówi się o kryzysie rodziny. Dlatego ważne jest, aby dotarła do świadomości małżonków i rodziców prawda, że podejmowane działania Kościoła na rzecz rodziny stanowią dla niej pomoc. Kościół pragnie zadbać o dobro każdej rodziny, gdyż właściwie uformowana rodzina ma wpływ na rozwój Kościoła poprzez realizację swego powołania²⁸. Uniwersalny charakter rodziny pozwala dotrzeć z Ewangelią do człowieka, nawet tego, który utracił wiarę. Natomiast odpowiednia kondycja duchowa rodziny może być dla świata źródłem wiarygodności doświadczenia Chrystusa w codziennym życiu. Wyzwaniem dla Kościoła jest chęć ogarnięcia miłością i troską duszpasterską każdego z Jego członków²⁹. Dlatego też warto, aby działalność duszpasterska Kościoła była progresywna, przede wszystkim w towarzystwie rodziny na różnych etapach rozwoju.

Streszczenie

W niniejszym artykule Autor poszukiwał odpowiedzi dotyczących posłannictwa Kościoła wobec rodziny, roli rodziny w życiu i misji Kościoła oraz wspólnych płaszczyzn działalności Kościoła i rodziny w osiągnięciu wzajemnego dobra. Analiza zebranego materiału pozwoliła w pewnym stopniu ukazać obszary, w których rodzina i Kościół stanowią dla siebie przestrzeń służby i wzajemnej pomocy. Pomocą w realizacji podjętej problematyki była posynodalna adhortacja apostolska papieża Franciszka *Amoris laetitia*. W nauczaniu Kościoła silny akcent stawiany jest na rodzinę jako podstawowe środowisko wychowawcze, w którym człowiek uczy się i doświadcza funkcjonowania pierwszej wspólnoty. Takie podejście pozwala człowiekowi odnaleźć się we wspólnocie Kościoła. Dlatego wzajemne podobieństwo i zależności jakie zachodzą pomiędzy Kościołem a rodziną chrześcijańską określa się *Kościółem domowym*. Realizacja powołania zarówno w Kościele jak i w rodzinie, pozwala człowiekowi doświadczać w codziennym życiu obecności Boga, który pochyla się nad każdym człowiekiem i pragnie jego zbawienia. Natomiast trudności, na jakie narażona jest rodzina i Kościół są często wynikiem ludzkich ułomności i egoizmu. Dlatego ważne jest współdziałanie tych dwóch instytucji w celu ich przewycięzania.

²⁸ P. Tomasik, *Wzajemny dialog rodziny, szkoły i kościoła*, [w:] *Rodzina-Szkoła-Kościół Korelacja i Dialog*, red. tenże, Warszawa 2003, s. 53.

²⁹ Zob. P. Landwójtowicz, *Duszpasterskie poradnictwo małżeńskie- założenia teoretyczne w: Matrimonio et familiae. Z problematyki małżeństwa i rodziny*, s.167.

Summary

Te Church and the family a mutual good for yourself based on *Amoris laetitia* adhortations.

The article shows two meanings of the goodness, which include two specific phenomena - the Church and the family. Deep theological approach to this matter can emphasize a mission associated with this phenomena. The first task is to analyze the doctrine of Church and the reality of contemporary world. This study shows new areas of relation between the Church and the family connected each other in mutual help and assistance. The most important thing is that we learn how to live in community at first in our family. Hence, growing in the family helps to find our own place in the Church. The fulfillment of God's vocation at this two areas is the means of the exposing true God to people. Relation between the Church and the family reveals God, who leans over every human being and wants to save him. We can figure out that there are many problems and difficulties both in the Church and in the family. The causation lies in the human imperfection and egoism. It is, in fact, all the more reason to find the methods of cooperation and support for every human living in the family and in the Church.

Bibliografia

Cuber, T. (2013). *Apostolat rodziny chrześcijańskiej w świetle dokumentów kościoła współczesnego 1965-2013. Studium teologiczno-pastoralne*, Sandomierz: Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia.

Fiałkowski, M. (2013). *Rodzina jako Kościół domowy*. W: R. Kamiński, G. Pyżlak, J. Goleń (red.), *Duszpasterstwo rodzin. Refleksja naukowa i działalność pastoralna* (703-704), Lublin: Wydawnictwo KUL.

Franciszek, (2016). *Adhortacja Apostolska Amoris laetitia*, Częstochowa: Edycja Św. Pawła.

Franciszek, (2013). *Adhortacja Apostolska Evangelii gaudium*, Częstochowa: Edycja Św. Pawła.

Goleń, J. (2017). *Umacnianie duszpasterstwa rodzin w parafii*, W: J. Goleń (red.) *Towarzyszyć małżeństwu i rodzinie* (189-190), Lublin: Wydawnictwo KUL.

Gookin, S.H., Gookin, D. (2007). *Rodzicielstwo*, A. Owsiak, G. Górnicka, O. Kwiecień-Maniewska (tłum.), Gliwice: Wydawnictwo Helion.

Grześkowiak, J. (1996). *Misterium Małżeństwa*, Poznań: Hlondianum.

Grześkowiak, J. (1985). *Podstawowe funkcje kościoła w życiu rodziny*, Pobrano z: http://bazhum.muzhp.pl/media//files/Seminare_Poszukiwania_naukowe/Seminare_Poszukiwania_naukowe-r1985-t7/Seminare_Poszukiwania_naukowe-r1985-t7-s3969/Seminare_P-oszukiwania_naukowe-r1985-t7-s39-69.pdf, Dnia (2017, 11, 28).

Jaklewicz, T. (2006). *Filary wiary. Dom i ojczyzna*, „Gość Niedzielny”, 46, 31.

Jan Paweł II, (1982). *Adhortacja apostolska Familiaris Consortio*, Warszawa: Wydział Inicjatyw Społeczno-Katolickich Stowarzyszenie PAX.

- Jan Paweł II, (1994). *List do Rodzin*, Częstochowa: Edycja Świętego Pawła.
- Jan Paweł II, (1996). *Wierzę w Kościół jeden, święty, powszechny i apostołski*. Watykan: Libreria Editrice Vaticana.
- Jasionek, S. (2004). *Godność osoby ludzkiej*, „Rocznik Wydziału Pedagogicznego Wyższej Szkoły Filozoficzno-Pedagogicznej”, Kraków: Ignatianum.
- Kamiński, R., Przygoda, W. i Fiałkowski, M. (2016). *Leksykon teologii pastoralnej*, Lublin: Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II.
- Kiciński, A. (2013). *Duszpasterstwo rodzin z niepełnosprawnością*, W: R. Kamiński, G. Pyżlak, J. Goleń (red.), *Duszpasterstwo rodzin. Refleksja naukowa i działalność pastoralna* (546-564), Lublin–Rzeszów: Bonus Liber 2013.
- Kiciński, A., Opiela M. (2016). *Katolickie wychowanie dziecka*, Lublin: Wydawnictwo KUL.
- Konferencja Episkopatu Polski, (2012). *W trosce o człowieka i dobro wspólne*, Warszawa: Biblos.
- Krakowiak, Cz. (2010). *Funkcja kapłańska rodziny – liturgia domowa*, W: A. Tomkiewicz, W. Wieczorek (red.), *Rodzina jako Kościół domowy* (245-264), Lublin: Wydawnictwo KUL.
- Kurzela, P. (2007). *Bóg jest miłością. Powołanie człowieka do życia we wspólnocie miłości*, Katowice: Drukarnia Archidiecezjalna w Katowicach.
- Landwójtowicz, P. (2016). *Duszpasterskie poradnictwo małżeńskie- założenia teoretyczne* W: P. Landwójtowicz (red.), *Matrimonio et familiae. Z problematyki małżeństwa i rodziny* (167), Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego.
- Łęcicki, G. (2011). *Małżeństwo i rodzina w nauczaniu oraz doświadczeniu Kościoła*. Sandomierz: Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia.
- Majdański, K. (2001). *Wspólnota życia i miłości. Zamysł Boży o małżeństwie i rodzinie*, Łomianki: Fundacja „Pomoc Rodzinie”.
- Miras, J., Boñares, J.I. (2009). *Małżeństwo i rodzina. Wprowadzenie teologiczne*, B. Jakubowski (przeł.), Poznań: Wydawnictwo Świętego Wojciecha.
- Olszewski, M. (2005). *Duszpasterstwo parafialne w świetle programów duszpasterskich Episkopatu Polski 1967-2000. Studium teologicznopastoralne*, Białystok: Kuria Metropolitarna Białystok, Wydział Duszpasterski.
- Polak, M. (2017). *Misyjny dynamizm duszpasterstwa rodzin*, W: J. Goleń (red.), *Towarzystwo małżeństwu i rodzinie* (183), Lublin: Wydawnictwo KUL.
- Przygoda, W. (2010). *Funkcja królewska rodziny – apostołat w rodzinie i przez rodzinę*, W: A. Tomkiewicz, W. Wieczorek (red.), *Rodzina jako Kościół domowy* (281-292), Lublin: Wydawnictwo KUL.
- Przygoda, W. (2016). *Apostołat rodziny wobec współczesnych wyzwań społeczno-kulturowych*, W: P. Landwójtowicz (red.), *Matrimonio et familiae. Z problematyki małżeństwa i rodziny* (79-98), Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego.
- Pyżlak, G. (2016). *Duszpasterstwo rodzin wobec młodych małżeństw*, W: P. Landwójtowicz (red.), *Matrimonio et familiae. Z problematyki małżeństwa i rodziny* (100), Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego.
- Stanula, E. (1998). *Hilariańska symbolika małżeństwa i rodziny w komentarzu do Ewangelii św. Mateusza*, W: P. Boryszewski, A. Sz wajkajzer-Wołek (red.) *Kościół Rodzina Wychowanie* (207), Warszawa: Akademia Teologii Katolickiej.

Styczeń, T. (1981). *Kościół świata kościołem rodziny*, „Zeszyty Naukowe KUL” (24, 2–4, 5), Lublin: Wydawnictwo KUL.

Tomasik, P. (2003). *Wzajemny dialog rodziny, szkoły i kościoła*, W: P. Tomasik (red.) *Rodzina-Szkoła-Kościół Korelacja i Dialog* (53), Warszawa: Wydawnictwo Salezjańskie.

Wedziuk, M. (2013). *Kościół Rodzina Media*, Warszawa: Wydawnictwo Sióstr Loretanek.

Wojaczek, K. (2001). *Małżeństwo doświadczenie obdarowania*, Lublin: Polyhymnia.

Wolski, K. (2010). *Funkcja prorocka rodziny – katecheza w rodzinie*, W: A. Tomkiewicz, W. Wieczorek (red.), *Rodzina jako Kościół domowy* (293-304), Lublin: Wydawnictwo KUL.

Zarembski, Z. (2015). *Apostolat rodziny naglącą potrzebą Kościoła*, W: M. Fiałkowski (red.), *Duszpasterstwo w Polsce: 50 lat inspiracji Soboru Watykańskiego II* (161-182), Lublin: Wydawnictwo KUL.